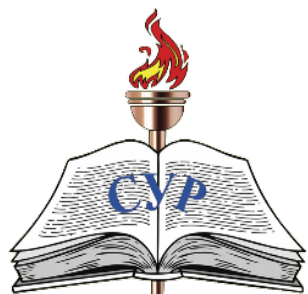

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 1-2/ СІЧЕНЬ 2024 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Mihai Eminescu

174 роки від народження генія румунської поезії

Кожен народ має свого великого поета, який у своїй творчості найкраще передає почуття, помисли, сподівання. В українців – це Тарас Шевченко, а у румунів – Михайл Емінеску (15 січня 1850 – 15 червня 1889 рр.). Емінеску є найвидатнішим представником румунського романтизму й останнім представником європейського романтизму. Поезія Емінеску, виразника пізнього романтичного руху, містить поняття з метафізики, міфології, філософії та історії, в той час як його проза містить і соціологічні елементи. Постійними темами в його творчості є природа, типова романтична тема, яка у випадку Емінеску розглядається крізь призму рідного

фольклору, кохання, народження, смерть, космос тощо. Поета вважають «цілісним вираженням румунської душі», «квінтесенцією румунського духу». В його творах відображаються передвічні традиції і звичаї, починаючи з античності й «легендарних віків», менталітет румунського народу у тісному зв'язку з філософськими роздумами про долю людства, національну і світову історію. Творчість Емінеску має міжнародне значення, його твори перекладені більш ніж на 90 мов світу, у тому числі на українську.

15 січня, у день народження видатного румунського поета, публіциста та громадсько-культурного діяча Михайла Емінеску, румуни зі всього світу відзначають День національної

культури. З цієї нагоди у всіх культурних закладах Румунії і в румунських культурних центрах за кордоном відбуваються численні святкові заходи. У цьому році з дня народження Михайла Емінеску виповнилося 174 роки.

Народився він в селі Іпотешти Ботошанського повіту. Юні роки Емінеску пов'язані з Чернівцями. Там Емінеску навчався протягом 1858-1960 рр. у початковій школі (нині ЗОШ № 14) та в німецькій вищій гімназії (нині ЗОШ №1), де поет навчався з перервами в 1860-1866 роках.

(Продовження на 16 стор.)

Василь КАПТАРУ

К. Йоганніс провів телефонну розмову з В. Зеленським

Президент Румунії Клаус Йоганніс у вівторок, 9 січня, провів телефонну розмову з президентом України Володимиром Зеленським. Глави двох держав обговорили економічну співпрацю та оборонну підтримку України. Володимир Зеленський під час телефонної розмови подякував Клаусу Йоганнісу за «важливу підтримку» та особистий внесок у відкриття переговорів про вступ України до Європейського Союзу.

Клаус Йоганніс та Володимир Зеленський провели ґрунтовний обмін думками та оцінками щодо безпекової ситуації в Україні та в регіоні, зокрема на Чорному морі, а глава румунської держави запевнив свого українського візаві у незмінній рішучій підтримці України з боку Румунської держави. Про це повідомила Адміністрація Президента Румунії.

Лідери двох держав також обговорили розвиток двосторонніх відносин та пріоритети на 2024 рік, зокрема транскордонні проєкти, що становлять взаємний інтерес, а також спільне прагнення досягти суттєвого прогресу у процесі підняття відносин між двома країнами до рівня стратегічного партнерства, відповідно до рішень, прийнятих під час візиту Володимира Зеленського до Бухареста у жовтні 2023 року, та відповідно до Спільної декларації, підписаної тоді главами двох держав.

Водночас, як повідомив Офіс Президента України, Володимир Зеленський акцентував, що оголошене торік стратегічне партнерство України та Румунії вже наповнюється конкретними досягненнями. За його словами, експорт української продукції через Румунію збільшився з 2 млн тонн до понад 3 млн тонн на місяць. Співрозмовники обговорили можливість подальшого розширення пропускну

здатності пунктів перетину кордону, щоб цей показник досяг цільових 4 млн тонн.

З іншого боку під час розмови Президент Румунії високо оцінив ухвалене Україною законодавство щодо національних меншин і привітав прогрес, досягнутий у питанні визнання Україною неіснування так званої «молдавської» мови. Він наголосив на важливості поваги до прав осіб, які належать до національних меншин та продовження конструктивного, прозорого та принципового двостороннього діалогу між двома країнами з усіх питань, що становлять взаємний інтерес.

Президент Клаус Йоганніс та його український колега також обговорили підтримку Румунією європейської інтеграції України. Глава Румунської держави привітав Україну з історичним рішенням, ухваленим у грудні 2023 року на засіданні Європейської Ради про початок переговорів про вступ до ЄС. Своєю чергою Володимир Зеленський відзначив важливість рішення Європейської ради щодо початку переговорів про вступ України та Молдови до ЄС і подякував своєму колезі за дуже важливу підтримку та допомогу, надану особисто Клаусом Йоганнісом та Румунією загалом у досягненні цієї мети, а також за го-

товність ділитися власним досвідом у питанні євроінтеграції.

Володимир Зеленський поінформував Клауса Йоганніса про продовження російського повітряного терору та необхідність подальшої роботи з партнерами для посилення української системи ППО. Клаус Йоганніс, своєю чергою, рішуче засудив нещодавнє посилення жорстоких ударів Росії по Україні, зокрема по цивільній інфраструктурі.

Було також обговорено двосторонню оборонну співпрацю, зокрема аспекти підготовки українських пілотів на винищувачах F-16. У щоденному вечірньому відеозверненні від 9 січня 2024 року Володимир Зеленський сказав: «Я подякував Румунії за той рівень співпраці, який вже досягнутий. Ми маємо надзвичайно хороші результати і в дунайському регіоні, і в чорноморській співпраці, і загалом у взаємодії між нами. Цінуємо підтримку Румунією нашого руху в Євросоюз. Точно маємо потенціал, щоб збільшити транскордонну взаємодію, в тому числі у трикутнику Україна – Румунія – Молдова. Обговорили з президентом Йоганнісом сьогодні деякі перспективні питання щодо оборони, те як можемо разом зміцнити позиції.

Зокрема, обговорили підготовку наших пілотів F-16».

Президенти Румунії та України обговорили й євроатлантичний курс України та пріоритети на рівні Альянсу в цьому році, а також продовження відповідної підтримки України, зокрема в контексті підготовки до Саміту НАТО у Вашингтоні. Лідери двох держав домовилися розпочати консультації стосовно двосторонніх безпекових гарантій у межах Спільної декларації «Групи семи» та України, ухваленої у Вільнюсі.

Василь КАПТАРУ

Румунія допоможе Україні відновити цифрову інфраструктуру

Румунія та Україна домовилися про співпрацю в плані розвитку технологій 5G, відновлення телеком-мереж і підвищення їх стійкості. Відповідну угоду про розвиток електронних комунікацій та співробітництво у сферах оцифрування та кіберзахисту підписали міністр досліджень, інновацій та цифровізації Румунії Богдан Іван та міністр цифрової трансформації України Михайло Федоров.

«Завдяки угоді, підписаній з українською стороною, Румунія зміцнює свою позицію регіонального центру новітніх технологій та кібербезпеки. Таким чином, ми закладаємо основи механізму, за допомогою якого Європейський Союз фінансуватиме конкретні проєкти з передачі технологій та знань Україні, а Румунія буде провідним партнером», – заявив Богдан Іван.

«Домовилися про перші кроки - підвищення стійкості українських інтернет-мереж, розвиток 5G-коридорів між кордонами України й Румунії та про участь України в програмах фінансової підтримки ЄС», – написав своєю чергою Михайло Федоров у Телеграм.

Міністр цифрової трансформації України також зазначив, що Румунія допоможе у відновленні цифрової інфраструктури, пошкодженої через війну. Він подякував своєму румунському колезі за співпрацю

та додав, що відтепер дві сусідні країни реалізовуватимуть спільні проєкти за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Василь КАПТАРУ

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Значні кошти для населених пунктів компактного проживання українців

Парламент Румунії у середу, 20 грудня, прийняв Закон про Державний бюджет Румунії на 2024 рік, який містить кілька ініційованих депутатом Миколаю-Мирославом Петрецьким поправок щодо виділення коштів на різні проекти, які наступного року будуть впроваджені у населених пунктах, в яких компактно проживають українці.

Йдеться зокрема про:

- Ремонт та модернізацію школи та дитячого садка в с. П'єтроаса Маре, комуни Віктор Влад Деламаріна Тіміського повіту;
- Будівництво нового корпусу початкової школи 1-4 класів у с. Штюка Тіміського повіту;
- Ремонт та модернізацію Будинку культури в с. Реметя комуни Машлок Тіміського повіту;
- Ремонт та модернізацію школи та дитячого садка в комуні Бетхаузен Тмішського повіту;
- Оснащення Теоретичного ліцею ім. Юлія Хасдеу в Лугожі Тіміського повіту;
- Будівництво дитячого ігрового майданчика в Бродині Сучавського повіту;
- Розширення та модернізацію доріг та мереж вуличного освітлення в селах Лугнад-Тисою, Великий Бичків, Кречунів і Тиса Марамурського повіту;

- Співфінансування проекту з модернізації вулиць і доріг місцевого значення в с. Мікула Сату-Марського повіту;
- Забезпечення меблями, засобами навчання та обладнанням професійно-технічного училища та восьмирічної школи № 4 в комуні Поляни Марамурського повіту;
- Оснащення сонячними панелями професійно-технічного училища в комуні Поляни Марамурського повіту;
- Модернізацію ігрового майданчика біля восьмирічної школи села Вишівська Красна Марамурського повіту;
- Модернізацію ігрового майданчика для дітей дошкільного біля Репедянської восьмирічної школи Марамурського повіту;

- Укріплення берегів річки Квасніца в комуні Поляни Марамурського повіту;
 - Розширення та модернізацію доріг у комуні Вишня Рівня Марамурського повіту;
 - Розширення та модернізацію доріг у комуні Бистрий Марамурського повіту;
 - Розширення та модернізацію доріг в комуні Балківці Сучавського повіту;
 - Розширення та модернізацію доріг у комуні Копешель, Караш-Северінського повіту;
 - Ремонт та модернізацію української православної церкви в с. Вишня Рівня Марамурського повіту;
 - Ремонт та модернізацію української православної церкви «Святого Великомученика Димитрія» в с. Киндешти Ботошанського повіту;
 - Ремонт та модернізацію п'ятидесятницької церкви «Надія» в с. Тирнова Арадського повіту;
 - Оснащення сонячними панелями професійно-технічного училища в с. Караормані Тульчанського повіту;
 - Ремонт та модернізацію медичного диспансеру в с. Крішан Тульчанського повіту.
- Це надзвичайно важливе досягнення на благо української спільноти, адже ці поправки передбачають виділення коштів, необхідних для впровадження проектів, важливих для розвитку інфраструктури, забезпечення якості освіти рідною мовою, а також збереження культурної та релігійної ідентичності українців Румунії.

У Тімішоарі відбулося чергове засідання Ради Союзу українців Румунії

14-15 грудня 2023 року у місті Тімішоара відбулося чергове засідання Ради Союзу українців Румунії, скликане головою СУР Миколаю-Мирославом Петрецьким.

У першій частині зібрання представники відділів фінансово-господарської діяльності та бухгалтерського обліку представили звіти про фінансово-бухгалтерську ситуацію станом на листопад 2023 року та результати аналізу за категоріями витрат, здійснених філіями, профільними комітетами СУР, а також перевірки звітів голів філій.

Засідання продовжилося представленням та схваленням кошторисів заходів, запланованих на січень 2024 року, які, в основному, стосувалися організації конкретних подій, а саме: «Свято Різдва Христового за старим стилем» – Арадська філія, «Українські казки біля бабусиної печі» – Арадська філія, «Друзі української мови – Штефан Ткачук та Михайл Емінеску» – Ботошанська філія, «Концерт українських колядок» – Бухарестська філія, «Українські зимові свята» – Каран-Себеська філія, «Народний

обряд «Водіння кози» – Клузька філія, «Зимові свята в українців за старим стилем (аналіз та символіка)» – Клузька філія, «Зимові свята за старим стилем» – Галацька філія, «Літературне відтворення творчості

Марамурська філія, «Зимові свята за старим стилем в українців Сату-Маре» – Сату-Марська філія, «Українські впливи в особистості Емінеску» – Сучавська філія, «Зимові свята українців у с. Малі Ремети» – Тімішська філія, «Зимові свята українців північної Добруджі» – Тульчанська філія. Усі кошториси, подані філіями та профільними комітетами були затверджені, а в тих випадках, коли запитувані суми перевищували передбачені в річному плані витрат кошти, вони були збільшені.

Голова СУР представив кошториси потреб на січень 2024 року. У них філії та профільні комітети Союзу просили виділити кошти на: проведення засідань Комітетів та участь у засіданнях Ради СУР, оплату господарських витрат, придбання господарських витратних матеріалів, ремонт приміщень та ін. За результатами обговорення усі кошториси були затверджені.

(Закінчення на 4 стор.)

Рада Союзу українців Румунії

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Робочі поїздки до міст і сіл компактного проживання українців Румунії

У рамках кампанії, яку ініціював на початку свого мандату під гаслом «Дізнавайся! Підтримуй! Вирішуй!», аби максимально сприяти вирішенню проблем, з якими стикається спільнота, наприкінці минулого року депутат Микола-Мирослав Петрецький провів низку зустрічей з членами Марамуреської, Караш-Северінської та Тіміської філій Союзу українців Румунії, а також багатьох місцевих організацій СУР у цих повітах.

На порядку денному дискусій були, зокрема, шляхи підвищення культурної та соціальної активності, а також посилення співпраці зі школами та органами місцевого самоврядування. Було визначено чимало конкретних проєктів та обговорено розширення співпраці із церквами у населених пунктах,

в яких проживають українці, незалежно від того, чи вони належать до Православного вікаріату, Греко-католицького вікаріату чи інших конфесій.

Особливу увагу було приділено вирішенню проблем, порушених громадянами та комітетами, з наголосом на питаннях, пов'язаних з віросповіданням та освітою українською мовою, місцевою адміністрацією та вжиттям необхідних заходів для покращення роботи філій СУР.

Як голова СУР і депутат, Микола-Мирослав Петрецький пообіцяв і надалі просувати та сприяти відкритому діалогу між членами української громади та відповідальними установами, для належного відстоювання їхніх інтересів у вирішальних процесах, які впливають на життя українців.

Ці зустрічі, які Микола-Мирослав Петрецький проводить регулярно, відбулися після з'їзду та внутрішніх виборів Союзу українців Румунії. Він сподівається, що спільними зусиллями буде впроваджено усе, що було погоджено на З'їзді та передбачено в резолюції щодо розширення транскордонного співробітництва між регіонами, де проживають етнічні українці, та регіонами сусідніх країн, передусім України та Республіки Молдова, що стане значним кроком на шляху до зміцнення зв'язків з прикордонними громадами.

Такі зустрічі депутат планує провести у кожному повіті Румунії з членами філій та організацій СУР, аби обговорити проблеми, з якими стикаються громади та визначити пріоритети на 2024 рік.

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

У Тімішоарі відбулося чергове засідання Ради Союзу українців Румунії

Окремим пунктом порядку денного був огляд стану інвестицій та оснащення на рівні філій СУР за перший квартал 2024 року.

Також, в рамках робіт був проаналізований спосіб втілення у життя філіями положень Резолюції IX-го Конгресу Союзу українців Румунії.

За доброю традицією, яка склалася в роботі Ради голова СУР Микола-Мирослав Петрецький представив діяльність, яку він здійснив як депутат Парламенту Румунії, а більш детально ці питання будуть висвітлені в матеріалах, що будуть опубліковані у періодичних виданнях СУР.

Наприкінці засідання були проаналізовані та обговорені різні організаційні питання пов'язані з діяльністю Союзу українців Румунії, серед яких:

– укладання партнерства під назвою «Разом за якісну освіту», в

рамках транскордонного освітнього проєкту, який здійснюється разом з Герцаївським ліцеєм імені Георгіє Асакі в Україні, Сучавським національним коледжем ім. Міхая Емінеску та Радівецьким ліцеєм ім. Богдана Воде у Румунії;

– затвердження проведення Чемпіонату Румунії з футболу серед українців у повіті Караш Северін, тощо.

Рада СУР прийняла рішення з кожного питання порядку денного та проаналізованих і затверджених заходів, усі вони були підписані присутніми членами Ради.

Наступне робоче засідання Ради відбудеться приблизно через місяць, а час і місце будуть повідомлені філіям у встановленому порядку.

ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ МІЖ РУМУНІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ: ПІДСУМКИ 2023 РОКУ

2023 рік видався одним з найбільш важливих в історії співпраці між Румунією та Україною і став винятковим роком в історії двосторонніх відносин двох країн. В умовах повномасштабної війни, яку Росія розпочала проти неї майже два роки тому, Україна знайшла в Румунії надійного друга, який неодноразово підставив плече допомоги у дуже складні, часом, вирішальні для Києва моменти. Протягом цього року сторони зуміли посилити двосторонній діалог та вирішити ряд спірних питань, які роками заважали розбудові двосторонніх стосунків.

Румунія рішуче підтримує Україну

Ще на початку 2023 року, виступаючи головним доповідачем на одній із сесій 53-го Всесвітнього економічного форуму в Давосі тодішній міністр закордонних справ Румунії Богдан Ауреску заявив, що російська агресія проти України є нападом на параметри архітектури євроатлантичної безпеки та заснований на правилах міжнародний порядок, а також на демократичні цінності, які лежать в основі євроатлантичної спільноти. Він наголосив на зусиллях Румунії щодо підтримки України, в тому числі з прийняття понад 3,3 млн біженців з України і забезпечення транзиту українського зерна та іншої сільськогосподарської продукції, а також на необхідності продовження підтримки України. У той же час міністр закордонних справ Румунії зауважив, що нинішня криза, спричинена війною в Україні, також принесла з собою ряд можливостей для зміцнення згуртованості євроатлантичного простору, яку було неможливо уявити до війни, зокрема надання Україні та Республіці Молдова статусу кандидата на вступ до ЄС.

Румунія та Україна вирішили майже 20-річну суперечку

Напередодні річниці російського вторгнення в Україну у румунському інформаційному просторі зненацька виник скандал через повідомлення про можливі днопоглиблювальні роботи в українській частині Дунаю, точніше на гирлі Бистре, без дозволу румунської сторони, як того вимагають міжнародні угоди у сфері охорони довкілля. Згодом сторони домовилися провести спільні вимірювання глибин частин річки Дунай, а також зійшлися на тому, що розвиток ефективного та безпечного судноплавства на річці Дунай можливий у продуктивній та злагодженій співпраці. І дійсно протягом 2023 року сторонам вдалося налагодити ефективну співпрацю по цьому питанню і, врешті-решт, вирішити майже 20-річну суперечку. Про це 16 грудня повідомив міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець. «Ми виконали «домашню роботу» і здолали довгий шлях по

приведенню у відповідність проекту до вимог Конвенції. Адже Україні не байдуже на добросусідські відносини та дотримання норм міжнародного права. Ми хочемо і можемо шукати спільну мову та виправляти помилки минулого. Дякую своєму колезі міністру довкілля, водних та лісових ресурсів Румунії Мірічі Фекету за підтримку цього історичного рішення та міністерці навколишнього середовища Молдови Йорданці Йорданов за фахове та дипломатичне головування на засіданні 9-

ої Наради Сторін Конвенції Еспо», – написав український міністр у соцмережах. Міністерство навколишнього середовища Румунії заявило, що Україна може продовжити роботи на гирлі Бистре з дотриманням положень про охорону навколишнього середовища. «Великим кроком вперед у питанні Бистрого є те, що Україна зрозуміла не тільки те, що вона повинна дотримуватися всіх європейських зобов'язань щодо такого проекту, але й те, що вона може це зробити», – сказав міністр Мірча Фекет.

Трикутник співпраці «Румунія – Україна – Республіка Молдова»

13 квітня у столиці Румунії пройшла тристороння зустріч «Румунія – Україна – Республіка Молдова», в якій взяли участь представники МЗС та міністри оборони трьох країн. Вона була присвячена передусім питанням регіональної безпеки та військово-технічного співробітництва. Сторони обмінялися думками щодо протидії російській збройній агресії, а також щодо безпекової ситуації в Україні та Чорноморському регіоні. Співрозмовники відзначили, що Росія продовжує використовувати широкий спектр гібридних тактик, спрямованих на подальше залякування України, Республіки Молдова та інших країн регіону. На брифінгу для ЗМІ міністр закордонних справ Богдан Ауреску заявив, що Румунія буде поруч Україною та Республікою Молдова доти, доки це буде потрібно. За підсумками тристоронньої зустрічі в Бухаресті сторони підписали Спільну заяву, в якій підтвердили своє рішуче засудження цих агресивних дій, які становлять безпрецедентну загрозу за останні десятиліття для регіону та євроатлантичного простору. Водночас Бухарест і Кишинів підтвердили свою готовність підтримати ініціативу України щодо всеосяжного, справедливого та тривалого миру, висловивши підтримку Формулі миру Президента Володимира Зеленського. Крім цього сторони підтвердили готовність продовжувати координацію в цьому форматі, зокрема домовилися провести черговий раунд тристоронніх переговорів на рівні міністрів закордонних справ та міністрів, відповідальних за інфраструктуру.

(Продовження на 7 стор.)

Василь КАПТАРУ
Всесвітня служба Радіо Румунія

Понад 70% громадян Румунії підтримують членство країни в НАТО та ЄС

Понад 70% громадян Румунії вважають, що країна не повинна виходити з Європейського Союзу і НАТО. Це випливає з останнього опитування громадської думки, проведеного INSCOP Research у листопаді.

На питання, чи повинна Румунія вийти з ЄС, 25,7% респондентів відповіли «так», в той час як 70,3% сказали, що країна повинна залишитися в ЄС. 4% опитаних не змогли відповісти на це питання.

Що стосується НАТО, 77,3% респондентів відповіли, що Румунія повинна залишитися членом цього військового альянсу, 18,9% вважають, що країна мала б вийти з НАТО, а 3,8% - не змогли або не захотіли відповісти.

На запитання «що ви думаєте про те, що НАТО і США відправляють більше військ до Румунії», 57,1% румунів відповіли, що вони добре ставляться до цього, тому що це захищає нас від Росії, 35,5% - погано, тому що це «обуриє Росію», а 7,4% - не відповіли.

У разі нападу на Румунію 50,5% опитаних висловили готовність захищати свою країну, 11,8% - схвалилися б до закінчення війни, 19,4% - емігрували б до іншої країни, 5,6% - зробили

б медичну довідку про непридатність до військової служби.

49,8% румунів вважають Росію винною у початку війни в Україні, 14,6% - США, 8,8% - Україну, 4,6% - НАТО і 2,9% - ЄС. На запитан-

ня «хто, на вашу думку, переможе у війні в Україні», 34,5% респондентів відповіли, що Україна, а 32,6% - що Росія.

Респондентів також запитали про їхні найбільші побоювання у зв'язку з війною в Укра-

їні. 41,6% з них назвали зростання цін і вартості життя, 23,9% - напад Росії на країни-члени НАТО, 19,5% сказали, що не мають жодних побоювань, а 12,1% занепокоєні збільшенням кількості біженців.

Згідно з опитуванням, більше половини опитаних (53,3%) отримують інформацію про війну в Україні з телебачення, 16,5% читають інформацію на цю тему в соціальних мережах, а 11,7% сказали, що не дуже цікавляться цією темою. Близько 30% також зазначили, що інформація, яка циркулює сьогодні в нашій країні про війну в Україні, в цілому правильна, тоді як 42,1% відповіли, що вона спотворена.

Більше половини (56,4%) учасників опитування вважають, що Росія становить найбільшу загрозу для Румунії. Водночас 8,6% вказали на Угорщину, 8,2% - на США, 6,6% - на Китай, 4% - на Україну, 0,9% - на Німеччину.

Опитування було проведено компанією INSCOP Research на замовлення New Strategy Center. Дані були зібрані в період з 6 по 14 листопада 2023 року. Максимальна похибка вибірки при довірчому рівні 95% становить плюс/мінус 2,95%.

Василь КАПТАРУ

До 115-річчя видатного представника Косівської школи художнього різьблення

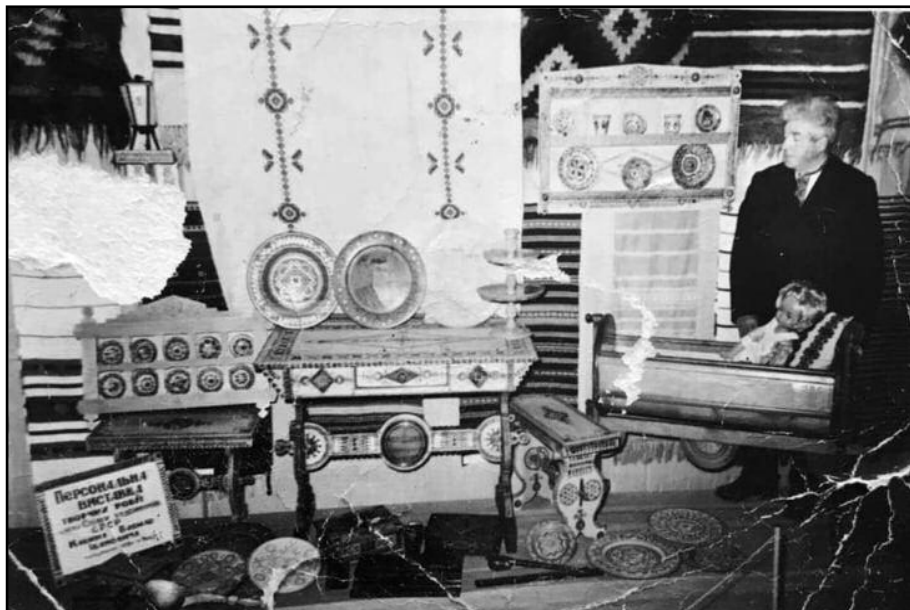
Василь Кабин: із когорти корифеїв

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

У техніці різьблення та інкрустації деревом, перламутром, бісером (пацьорками), жирування металом створював тематичні тарелі, шкатулки, присвячені Т.Г. Шевченку, І.Я.Франку, Г.С.Сковороді, М.В.Гоголю, Лесі Українці, Ользі Кобилянській, Олексі Довбушу, Шолом-Алейхему для музеїв Києва, Переяслава, Львова, Івано-Франківська, Пирогова, Канева, Чернівців, Москви, Санкт-Петербурга (тоді Ленінграда), Ужгорода, Коломиї, Косова, Сум.

На замовлення наукових та культурних установ виконав велику кількість вітальних адресів у техниках різьблення, інкрустації та інтарсії.

Творчість Кабина відзначається великим жанровим розмаїттям: вази, кубки, фруктівниці, скриньки, рахви, рами для ікон і фотографій, підсвічники, хрести, дитячі іграшки, меблі, топірці, люльки, підноси, письмове приладдя, біжутерія, шахи, люстри, бра та ін.. Оформив інтер'єр ресторану у м. Яремче (1958). Його роботам притаманні багатство орнаментальних композицій, досконала техніка виконання, тонке естетичне чуття та безсумнівний емоційний вплив на глядача.

... Більше ніж через 100 років масштаби явищ неминуче змінюються і на терезах історії ваговитішим виявляється те, що здавалося чимось «одним із...». Час учинив так і з творчістю Василя Кабина, яка сьогодні випушло виступає в усій своїй значимості на мистецькому овиді ХХ століття. Це щось на кшталт сонячного променю чи музикального звуку: і той, і той займає мало місця в реальності, але це – первинний елемент будь-якого тепла і світла, необхідного для життя. Подібну фантастичну метаморфозу перетерпіла в часі й творчість Василя Кабина: на зламі епох у так звані «нульові» відтіснений соціальною байдужістю до культури на віддалені маргінеси – у 20-ті роки третього тисячоліття він, як бурхливий гірський потік, виринає на поверхню, щоб явити цікавим очам багатство орнаментальних рішень власних творів, довершених і безумовно прекрасних своєю теплою людяністю. Вони – наче згустки сконцентрованої реальності, перетворені в символічні знаки його різьбярської епіки.

Ми не беремося стверджувати, що Василь Кабин у всьому передбачав запит сучасної людини на повернення до духовних витоків, відшукування ментальних первнів, але він з виїмковою проникливістю, десь на емоційних рівнях, передбачив, що неминуче прийде час нових заглиблень в гуцульську автентичну та духовних пошуків у царині прадавньої єдності поколінь.

Не будемо категоричні й у судженнях про його вплив на підвищення індексу ідентичності в українській ментальності. Але ті сторінки, що їх у Книзі буття вирізьбив Василь Кабин, дають чимало матеріалів для роздумів, і це робить його спадок творчо живим.

Недаремно він із когорти корифеїв...

1. Григорук Аделя. Василь Кабин: із когорти корифеїв: [пролог до книги] / А.Григорук // Рука різця не випускала: Творчий портрет Василя Кабина // Косів: Пи-саний Камінь, 2022. – 348с., іл.

2. Григорук Аделя. Василь Кабин: із когорти корифеїв: [ст. про славного різьбяра Василя Кабина] / А.Григорук // Наш український Дім (Ніжин). – 2022. – № 5(115).

Аделя ГРИГОРУК,

письменниця, членкиня НСПУ та НСЖУ,
заслужений працівник освіти України

ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ МІЖ РУМУНІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ: ПІДСУМКИ 2023 РОКУ

(Продовження. Поч. на 5 стор.)

Перша зустріч у форматі «Румунія – Україна – Республіка Молдова» відбулася у вересні 2022 року в Одесі за участі міністрів енергетичних відомств та була присвячена співпраці в галузі електроенергетики та енергетичній безпеці в регіоні.

Румунія забезпечує транзит майже 60% експорту української агропродукції

Румунія продовжує зусилля зі збільшення своїх транзитних потужностей для українського зерна з 2 до 4 мільйонів тонн щомісяця. Через румунську територію проходить транзитом майже 60% від загального обсягу експорту зерна з України. У 2023 році була створена спеціальна робоча група Румунія-Україна-Республіка Молдова-Європейська Комісія-США, з метою забезпечення необхідних потоків українських зернових вантажів, що є головним викликом для української економіки після того, як Росія розпочала війну й атакувала українські морські та дунайські порти. Сторони зуміли досягти значних успіхів у цьому плані, а найбільшими з них стали: збільшення експорту зерна з України до понад трьох мільйонів тонн на місяць, збільшення кількості лоцманів та реалізація проекту спрямованого на забезпечення цілодобової навігації на Сулінському каналі Дунаю. Водночас сторони продовжують пошук логістичних рішень щодо експорту українського зерна з метою усунути перебої у світових постачаннях продовольства. Одним із них є створення нової якірної стоянки в порту Констанца. За планами, роботи мають бути завершені до березня 2024 року. Президент України Володимир Зеленський подякував Румунії за допомогу з експортом продукції українських фермерів. На підсумковій конференції 19 грудня він заявив, що під час блокування кордонів Польщею великі проблеми, що виникли з українським експортом допомогла вирішити саме Румунія. «Слава Богу, з'явилася розумна Румунія і просто президент Клаус Йоганніс мені допоміг, допоміг нашим фермерам вижити. І в нього були складнощі, у нього були страйки. Я вважаю, він показав прояв міцної людини, яка сказала: Цінності спочатку, а потім вже ціни. І це дуже важливо», - наголосив Володимир Зеленський.

Візит Дениса Шмигала до Бухареста

18 серпня прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, на запрошення глави румунського уряду Марчела Чолаку здійснив офіційний візит до Бухареста. У рамках візиту відбулися переговори глав урядів віч-на-віч та у складі делегацій, під час яких були обговорені пи-

тання двостороннього торговельно-економічного співробітництва, шляхів нарощування товарообігу та подальші напрямки поглиблення відносин між Румунією та Україною на всіх рівнях. Глави урядів двох сусідніх держав торкнулися й актуальних питань регіональної співпраці й безпеки, спільної протидії агресивній політиці Кремля та російському гібридному впливу, в тому числі у Республіці Молдова. Так само у столиці Румунії було підписано низку двосторонніх документів. У цьому контексті Марчел Чолаку заявив, що офіційний Бухарест і надалі допомагатиме своєму сусіду і зробить усе можливе для того, щоб Україна якнайшвидше стала членом НАТО. Своєю чергою глава українського уряду зазначив, що Румунія стала третім за обсягом торговельним партнером України в Європі і наголосив на необхідності посилення

розвитку цієї взаємовигідної співпраці. Він подякував Румунії за сильну підтримку по всіх напрямках під час російської агресії, за підтримку Формули миру Президента Володимира Зеленського, за готовність тренувати українських пілотів на сучасних західних літаках, за підтримку членства в ЄС та НАТО, за конструктивну позицію щодо транзиту українського зерна, а також за гостинність до понад 125-ти тисяч українців, які знайшли в Румунії прихисток від війни.

Офіційний візит до Румунії Володимира Зеленського

Згодом і президент України Володимир Зеленський прибув до Бухареста з першим офіційним візитом, під час якого отримав запевнення, що Румунія продовжуватиме підтримувати Україну на всіх рівнях, доки це буде необхідно. Підтримка, яка, як підкреслив і президент Клаус Йоганніс, має стратегічне значення також для Румунії. «Сьогодні я запевнив президента Зеленського у тому, що Румунія та румунське суспільство сповнені рішучості продовжувати багатовимірну та послідовну підтримку України та українського народу, включно з військовою підтримкою,

доки це буде необхідно, до перемоги над російською агресією, до звільнення всієї території, притягнення до відповідальності всіх винних у скоєних злочинах і, надалі, у процесі відновлення та відбудови України», - заявив Клаус Йоганніс. Знаковим моментом візиту стало підписання двома лідерами політичної декларації, згідно з якою двосторонні відносини виводяться на рівень Стратегічного партнерства. Президент Володимир Зеленський подякував Румунії за військову та гуманітарну допомогу, надану його країні у надзвичайно важкий період. Він наголосив, що разом Румунія та Україна значно посилили регіон і роблять критичний внесок у глобальну продовольчу безпеку завдяки співпраці в дунайських портах і на сході Чорного моря.

Спільне засідання урядів Румунії та України в Києві

А 18 жовтня, цього разу в Києві, відбулося перше спільне засідання урядів Румунії та України, за підсумками якого було підписано сім важливих документів, які сприятимуть консолідації українсько-румунської співпраці у різних сферах. Румунія є державою, з якою Україна має численні історичні та культурні зв'язки, сторони тримають зараз курс на всебічне партнерство та поглиблення взаємин, - зазначив прем'єр-міністр України Денис Шмигаль. За словами глави українського уряду, вже сьогодні можна говорити про ефективну співпрацю двох країн, особливо за час повномасштабної війни. Своєю чергою прем'єр-міністр Марчел Чолаку заявив, що спільне засідання урядів Румунії та України є історичним, тому що воно є першим конкретним кроком у реалізації Стратегічного партнерства між двома країнами, про яке напередодні домовилися президенти Йоганніс та Зеленський. Він сказав, що ця подія має й має глибоке символічне значення, адже вона свідчить про те, що Румунія і Україна – дві ключові країни в цьому регіоні Європи, поділяють спільне бачення, пов'язане з повагою до фундаментальних демократичних цінностей.

Офіційний Бухарест підтримав початок переговорів про вступ України до ЄС

На саміті в Брюсселі 14 грудня Україна та Республіка Молдова таки отримали згоду Європейської Ради на початок переговорів про вступ до Євросоюзу після того, як минулого року вони отримали статус кандидатів. Президент Румунії Клаус Йоганніс, який був поруч з двома державами-кандидатами із самого початку їхнього європейського курсу, у Брюсселі назвав 14 грудня історичним днем, який настає після значного прогресу, досягнутого Києвом і Кишиневом у плані втілення

(Закінчення на 10 стор.)

XXXI-ий ФЕСТИВАЛЬ КОЛЯДОК ТА ЗИМОВИХ ЗВИЧАЇВ

Понад 35 художніх колективів з Румунії, України, Угорщини та Республіки Молдова взяли участь у суботу, 13 січня, у Міжнародному фестивалі колядок, зимових звичаїв та обрядів українців. Захід, який відбувся у 31-е, пройшов традиційно у місті Сігету Мармаціей Марамурського повіту.

Фестиваль розпочався зі Святої Літургії у храмі Української греко-католицької парафії і продовжився парадом колядників у народному вбранні до Центрального парку міста, де відбулися урочиста частина та святковий концерт. Після виконання державних гімнів Румунії та України з привітальними словами до присутніх звернулись представники СУР та почесні гості з Румунії та з-за кордону.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький підкреслив у своїй промові важливість цього фестивалю для української громади та наголосив, що

українці в Румунії, незалежно від місцевості, в якій проживають, свято зберігають усе найцінніше, що успадкували від своїх дідів та прадідів.

Депутат згадав перші роки фестивалю та висловив вдячність тим, хто протягом багатьох років сприяв проведенню цього заходу, який став традиційним у Сігету Мармаціей. Микола-Мирослав Петрецький подякував румунській владі за підтримку, надану національним меншинам і за можливість для громад зберігати, просувати і передавати свою ідентичність, яка представляє собою «видатне надбання народу».

Водночас голова СУР згадав про драматичну ситуацію в сусідній Україні, де українці змушені ціною власного життя відстоювати свою свободу, демократичні цінності, мову та ідентичність. Микола-Мирослав Петрецький нагадав, що «Україна обрала європейський шлях», висловивши сподівання, що «в якнай-

ближчій перспективі й Україна, і Республіка Молдова стануть невід'ємною частиною європейської сім'ї».

У фестивалі, крім художніх колективів з Румунії, України, Угорщини та Р. Молдова, взяли участь вокальні ансамблі українських біженців із Сігету Мармаціей, Бухареста, Галаца, Тімішоари і Тульчі.

У заході взяли участь представники Уряду та Парламенту Румунії, Посольств України в Румунії та Румунії в Україні, місцевих державних адміністрацій Румунії та України, Світового конгресу українців, Європейського конгресу українців, Товариства зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна – Світ»), наукового середовища Румунії та України, Церкви, а також українці з різних куточків Румунії.

Георге АНГЕЛ

Вшанування української письменниці Ольги Кобилянської

Ольга Кобилянська є однією з найоригінальніших і талановитих письменниць України. Вона об'єднала у своїх творах романтизм, реалізм і символізм в єдине ціле.

Народилася Ольга 27 листопада в місті Гура-Гуморулуй на півдні Буковини (Румунія), у багатодітній родині. Її батько був секретарем повітового суду, а мати все своє життя присвятила вихованню дітей.

Змалку Ольга говорила не тільки українською, а й польською та німецькою мовами. Дитинство та юність письменниці минули в румунських містечках Гура-Гуморулуй, Сучава, Кимпулунг. Вона захоплювалася малюванням, музикою, кінним спортом, брала участь в аматорських виставах. Понад усе дівчина любила природу.

Ольга Кобилянська виростаючи в інаціональному середовищі увібрала в свою душу любов і повагу до інших народів і культур.

Письменниця у своїх творах зображувала життя людей, виступала проти лицемірної моралі, проти пригноблення людини. У молоді роки Кобилянська познайомилася з творами Тараса Шевченка, Марка Вовчка, Панаса Мирного та Івана Франка.

Ольга Кобилянська є авторкою багатьох шедеврів, не тільки української, але всесвітньої літератури.

Вона завжди захоплювалася українським народом, його мудрістю, сміливістю у найгірших обставинах. Твори української письменниці відіграли

важливу роль у світовій літературі. Вона увійшла в широкий світ загальнолюдської культури.

Літературознавці відзначають, що Ольга Кобилянська першою в історії української літератури показала образ української жінки абсолютно по-новому: це була не забита, пригноблена селянка, а інтелігентка, жінка, яка прагне до знань, до освіти, яка виступає за рівноправність у суспільстві між жінками та чоловіками. Жінка у творчості Кобилянської – це «жива» особистість, яка володіє універсальним духовним світом.

У листопаді 2003 року до 140-річчя з дня народження письменниці, у місті Гура-Гуморулуй було відкрито пам'ятник О. Кобилянській, а також названо сквер її ім'ям.

Ольга Кобилянська залишила великий літературний спадок. Її твори «У неділю рано зілля копала», «Земля», «Царівна», «Юда» вважаються класикою української літератури.

Померла письменниця 21 березня 1942 р. та була похована в родинному склепі на Руському кладовищі у м. Чернівці.

Микола ДУТКА

Собор Пресвятої Богородиці

На другий день Різдва Христового, ми прославляємо Пресвяту Діву Марію, точніше відзначаємо Собор Пресвятої Богородиці. Це цілком нормальна річ – не можна забувати Діву Марію, яка дала людям Ісуса як свого Спасителя і Господа, тому що так як після Богоявлення святкуємо День Святого Івана Хрестителя завдяки якому Христос став знайомим всьому світу, так як після Дня Святих Апостолів Петра і Павла святкуємо Собор всіх Апостолів, так і після Різдва Христового, ми прославляємо Пресвяту Діву.

Євангеліст Матвій говорить про намір Йосифа тайкома відпустити її (Мт.1,19). Йосиф як дізнався, що Марія має народити дитину, засумнівався у ній, тому що він не знав про те, що сталося на Благовіщення, а Марія нічого нікому не говорила, вона все зберігала у своєму серці. Тож старенький Йосиф, не знаючи тайну Божу, планував відступити її. І коли він міркував як це зробити з'явився йому Ангел Господній у сні та відкрив йому Божий план та його роль земного батька Ісуса – Сина Божого.

Марія нічим не хвалилася, нікому не оповідала про те, що Гавриїл її звістив на Благовіщення, нікому не плакалася, що їй доведеться народити у печері, радувалася що Ангели небесні поси-

лають до них пастирів, які радісно оповідають про те, що вони бачили і чули. Божа Матір все зберігає, ховає у своєму серці. Такою поведінкою Марія навчає нас тому, що ми у молитві перед причастям промовляємо: «Бо ворогам твоїм тайну не розповім, не буду хвалитись тайною, яку переживаю я з Богом, не буду говорити ні найблизшим про те, що мені Бог дає, про той зв'язок особистий, якого я маю з Небесним Отцем».

Нам не дозволено говорити про тайну нашої сповіді, не треба хвалитись тим, чим Бог нас обдарував. Я думаю, що власне величання є причиною багатьох наших гріхів, наших великих смутків цього земного буття. Церква наша дає нам приклад Пресвятої Диви, якій ніхто не забороняв хвалитися своїм Сином, хоча вона дійсно мала ким, аби не величати себе перед народом, бо вона була вибраною, але вона цього не робила. Навчила нас терпіти та тримати у серці все, те що Бог дає нам. Бог буде дбати про нас у всіх тяжкі моменти, так само як Він послав ангела свого, щоб заспокоїти Йосифа коли той хотів відпустити Марію.

Матінка Божа і на Різдво Христове стає прикладом терпіння для всіх нас, тому що Ісус навчає нас: «Вашою терпеливістю спасете душі ваші!».

отець Іван ЮРЧА

ХТО, ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ?

День святого Миколая – одне з найулюбленіших зимових свят як дітей, так і дорослих. Проте найбільше на цей день чекають діти, адже святий Миколай «приходить» не з порожніми руками, а з подарунками. Він є прикладом доброчинності і милосердя.

Святий Миколай, відомий як Миколай Чудотворець, є одним з найбільш шанованих християнських святих. Його вважають покровителем дітей, а також мандрівників, пекарів, моряків та нужденних.

Миколай жив у Малій Азії, у III-IV століттях. Він був родом із грецького міста Патри в римській провінції Лікія. На початку IV століття римські імператори Діоклетіан та Максиміліан почали гоніння християн. Але Миколай не відмовився від своєї віри, за що потрапив у в'язницю. Згодом його звільнили за едиктом імператора Костянтина.

Святий Миколай зробив багато добрих справ за своє життя: допомагав бідним, визволяв полонених, рятував від страчання невинних, але особливо він опікувався дітьми. Час від часу приносив до будинків нужденних їжу, теплі речі, іграшки. Саме завдяки цьому він і став одним із найшанованіших святих.

Найвідоміший випадок, пов'язаний зі справами Святого Миколая, це історія про трьох бідних дівчат. Легенда розповідає, що дізнався він про одного нещасного селянина, який збанкрутував. У того бідолахи було троє дочок на виданні. Тоді без приданого було майже неможливо вийти заміж. Стало Миколаю шкода бідних дівчат і пробравшись тихо до їхнього будинку посеред ночі вкинув у віконце три мішечки із золотом для кожної з дочок. Ось так Миколай, тоді ще молодий священик, рятував трьох дівчат від важкої долі.

Після смерті Господь Бог прославив його даром творення чудес і тому він отримав імення великого чудотворця.

За традицією українці Румунії святкують День святого Миколая за старим стилем, тобто 19 грудня. І цього року Миколай побував в українських селах Румунії, в яких діти вивчають українську мову. Роздати подарунки йому допоміг, як зазвичай, Союз українців Румунії.

Микола ДУТКА

ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ МІЖ РУМУНІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ: ПІДСУМКИ 2023 РОКУ

(Закінчення. Початок на 5 стор.)

«Очевидно, що потрібно рухатися далі, можливо, з більшою швидкістю, щоб ці переговори почалися добре і призвели до результату, який, зрештою, означає інтеграцію до Європейського Союзу. Ми підтримуємо вас, будьте сміливими, здійснюйте реформи і разом ми йтимемо вперед!» У Бухаресті прем'єр-міністр Марчел Чолаку також привітав дві держави і запевнив, що Румунія й надалі твердо підтримуватиме їх протягом усього переговорного процесу.

Значний крок уперед у захисті прав національних меншин

Напередодні Верховна Рада України розглянула та ухвалила в цілому три законо-

проекти, визначені Європейською Комісією як необхідні додаткові кроки, серед них: внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин в окремих сферах. Міністерка закордонних справ Румунії Лумініца Одобеску під час зустрічі в Бухаресті з віце-прем'єр-міністеркою з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольгою Стефанішиною привітала ухвалення законодавчих змін у частині захисту прав національних меншин та зазначила, що «ухвалений закон є позитивним кроком вперед». Вона наголосила, що Румунія залишатиметься конструктивним партнером України у цьому питанні. «Румунська сторона й надалі матиме прозорий і конструктивний підхід у цьому питанні. Захист прав осіб, які належать до національних меншин є не менш важливим для інклюзивної, демократичної та європейської

Української держави і ми вітаємо зусилля українського уряду в цьому напрямку», – сказала глава МЗС Румунії. Посилюючи двосторонні відносини між Румунією та Україною ми робимо фундаментальний і конкретний внесок у регіональну безпеку, – також заявила Лумініца Одобеску. «Ми продовжимо працювати в тому ж дусі у 2024 році, а також і в довгостроковій перспективі. Розпочавши процес підвищення рівня двосторонніх відносин до стратегічного партнерства Румунія та Україна спільно зобов'язуються працювати над багатосекторним поглибленням двосторонніх відносин, у тому числі шляхом визначення та реалізації галузевих проєктів, що становлять спільний інтерес на благо обох країн, на благо громадян Румунії та України і, не в останню чергу, на благо регіону та Європейського Союзу», – наголосила очільниця румунського зовнішньополітичного відомства.

Українські письменники ювіляри 2024 р.

Січень

Юрій Збанацький – 110 років

Степан Руданський – 190 років

Степан Васильченко – 145 років

Андрій М'ястківський – 100 років

Юрій Збанацький (1914-1994)

Хоча доля його не була весь час встелена трояндами, письменник Юрій Збанацький написав оповідання, повісті та вірші. Працював викладачем літератури в Київському педагогічному інституті, займав посаду директора школи, був редактором районної газети, керівником Київської міської організації Спілки письменників України, лауреатом письменницьких премій України та Героєм Радянського Союзу.

Найголовніші твори: повісті «Таємниця Соколиного бору» (1948), «Між добрими людьми», «Морська чайка», «Курячий бог», «На все життя» (1950), «Над Десною» (1951), «Старший брат» (1952), «Крилатий гонець», «Незабутнє» (1953), «Лісова красуня» (1955), «Єдина» (1959), «Курилові острови» (1963), «Геро-подвія» (1966), романи «Сеспель», «Малиновий дзвін» (1958), «Хвилі» (1967), «Кують зозулі» (1975). У 1960 р. роман Збанацького «Малиновий дзвін» був відзначений премією імені Миколи Островського. Після десяти років, письменник одержує Державну премію імені Т. Г. Шевченка за роман «Хвилі», а в 1975 р. премію імені Лесі Українки за роман «Кують зозулі».

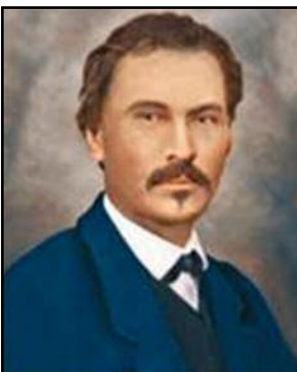
Помер Юрій Збанацький 25 квітня 1994 року в Києві.

Степан Руданський (1834-1873)

В українській літературі Степан Руданський відомий як поет, перекладач, етнограф. У 1855 р. закінчив духовну семінарію а в 1861 дістав посаду міського лікаря після закінчення Петербурзької медико-хірургічної академії.

Літературну творчість розпочав на початку 1850-х років романтичними баладами і романсами ("Розбійник", "Вечорниці", "Упир"). Творчість письменника охоплює балади, ліричні пісні, романси, віршові гуморески, співомовки, байки, історичні поеми: "Олег – князь київський", "Павло Полуботок", "Павло Апостол", "Іван Скоропадський" та різні переклади. Важливу роль в українській літературі займають співомовки, у яких Руданський викриває негативні явища у суспільстві, висміював лицемірство жадібність чиновників. Також, Степан Руданський збирав українські народні пісні.

Степан Васильченко (1879-1932)

Народився Степан Васильченко 8 січня 1879р. в містечку Ічня на Чернігівщині в сім'ї ремісника. Після закінчення інституту Васильченко посилює свій інтерес до народної творчості, до світової класики та поезії Шевченка. Дебютує в літературі з оповіданням „Не устояв“ (1903). Молодого письменника цікавлять учительська, вихователська, революційна, воєнна та фольклорна тематика. Літературна творчість багата: "Вечеря", "З самого початку", "Божественна Галя", "Над Россю", "Гріх" психологічні етюди "Дош", "Дома", "Волошки", "Петруня", оповідання "Роман", "Увечері", "Свекор", "Басурмен", "На золотому лоні", "Під святий гомін", "Отруйна квітка", "Чорні маки", драматичні твори "Минають дні", "Кармелюк" та переклади різних письменників (Гоголя, Лескова, Короленка, Серафимовича) та ін.

Андрій М'ястківський (1924-2003)

Андрій Пилипович М'ястківський увійшов в українську літературу як письменник, драматург, перекладач, майстер художньої прози. Народився 14 січня 1924 р. у селі Соколівка, Вінницької області, закінчив педучилище (1964). Працював фельдшером і учителем, редактором київського видавництва „Молодь“ та завідувачем відділу прози журналу „Дніпро“. Андрій Пилипович М'ястківський дебютував у 1938 р. Творчий доробок складається з блискучих новел, романів та прекрасних віршів, понад 40 книжок

для дітей та дорослих «Над Бугом-рікою» (1955), «Від землі» (1957), «Там, серед поля» (1958), «Обрії» (1959), «Тятіва» (1963), «Літо вповні» (1969), «Переселення зірниць» (1972), «Дорога через молодість» (1973), «Таємниця вогню» (1976), «Руки над колосками» (1977), «Іванів вогонь» (1983), «Пізня райдуга» (1984), «Мелодія високої трави» (1988), романи «Жито на камені» (1960), «Місяць вересень» (1965), «Земля – не махуха» (1974), «Іван Отара» (1987), «Лють» (1996) та чисельності перекладів з білоруської, молдавської та румунської мов. Був великим знавцем фольклору, а деякі його поезії стали улюбленими піснями серед українців.

Лютий

Лариса Письменна – 110 років

Євгенія Кононенко – 65 років

Письменна Лариса Михайлівна (1914-1992)

Лариса Михайлівна Письменна народилася 11 лютого 1914 року в селі Чоповичах на Житомирщині в сім'ї інтелектуалів (батько фельдшер а мати вчителька). Навчалась у Київському лісотехнічному інституті. Друга Світова війна змінила життя Лариси Письменної. Після війни закінчує Кемеровське дошкільне педагогічне училище і повертається в Україну. У 1951 році друкує у журналі "Радянська жінка" казки та оповідання для дітей. Перша збірка оповідань "Томка з Боготола" була надрукована видавництвом „Молодь“ у 1955 р.

Продовжує писати казки, оповідання та повісті для дошкільнят і дітей. Найвідоміші з них: "Золотогровий" (1957), "Павлик-Равлик" (1959), "Як Петрик на дні моря жив" (1960), "Голубий олень" (1961), "Богатир Жовте Око" (1963), "Як у Чубасика сміх украли" (1965), "Жар-пташенята" (1967), "Півень Зелене Колесо" (1970), "Тисяча вікон і один журавель" (1971), "Чарівник на тонких ніжках" (1972), "Чап-Чалап" (1973), "Чарівний штурвал" (1975), "Не за синіми морями" (1980), "Неспокійні друзі" (1981), "Там, де живе Синя Ластівка" (1986), "Казки небом криті, а вітром підбиті" (1990). Крім дитячої літератури появляються і романи та повісті для дорослих. Твори письменниці були перекладені на грузинську, естонську, литовську, німецьку, румунську, мовами.

Євгенія Кононенко (1959)

Євгенія Кононенко народилася 17 лютого 1959 року у м. Києві. Випускниця механіко-математичного факультету Київського державного університету ім. Т. Шевченка (1981 р.) та філологічного Київського інституту іноземних мов (1994 р.).

Євгенія Кононенко є автором поезії, оповідань та есеїв, повістей, романів, дитячих книжок, новел та багатьох перекладів (повісті "Сестра" (1996), оповідання "Колосальний сюжет" (1998), романи "Імітація" (2001), "Зрада. ZRADA made in Ukraine" (2002), "Ностальгія" (2005), "Жертва забутого майстра" (2007), "Російський сюжет" (2012), дитячі книги "Неля, яка ходить по стелі" (2008), "Інфантазії: За мотивами поезій Клода Руа" (2009), новели "Без мужика" (2005), "Повії теж виходять заміж" (2005, 2006; 2007), "Бабусі теж були дівчатами" (2010) та ін.).

Відома письменниця працює науковим співробітником Українського центру культурних досліджень і є членом Національної спілки письменників України.

Використані джерела:

<https://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/291-pysmennyk-shcho-stav-klasykom-za-zhyttia>; <http://www.nbu.gov.ua/node/4550>; <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=1565>; <https://esu.com.ua/article-70301>; <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printitzip.php?tid=14863>

(Далі буде)

Роман ПЕТРАШУК

ГУЦУЛЬСЬКЕ СЛОВО ВАСИЛЯ ШКУРГАН

21 грудня 2023 року на запрошення Гуцульської світлиці науково-просвітницького центру НПП «Гуцульщина» зібрались ті, хто хоче почути крішку гуцулського слова, поринути у світ неповторної поезії та прози і просто відпочити душею – письменники, художники, члени Клубу інтелігенції ім. І.Пелипейка, РО «Просвіти», працівники Національного природного парку «Гуцульщина» – на творчу зустріч із письменником, «хранителем мовних скарбів Гуцульщини» (вислів А.Григорук), членом Національної спілки письменників України Василем Шкурганом.

Мені вперше довелося тут побувати і ще до початку заходу встигнути насолодитися музейно-креативним простором «Гуцульська світлиця», в якому вражали кімнати-музеї ентомології, орнітології, дендрології (пахне лісом), споглядати фітокомпозиції, вазонарій, простір ткацтва, мальованої кераміки (пречудова кахельна піч), гуцульський чоловічий та жіночий стрій. Честь і хвала людям, які реалізували такий проєкт, вклали в нього свою душу, зробили корисну справу, яка буде ще багато років слугувати для збереження та популяризації народних традицій та ремесел Гуцульщини.

Надія Копер – модераторка, начальниця відділу рекреації НПП Гуцульщина, зазначила: «Проєкт «Гуцульська світлиця – сучасна інтерпретація культурної спадщини», який здійснено у співпраці із Косівським інститутом прикладного та декоративного мистецтва Львівської Національної ака-демії мистецтв за підтримки Українського культурного фонду – презентовано другого листопада цього року. Тут можна оглянути твори сучасних майстрів, помилуватися унікальною косівською керамікою, неповторною різьбою на дереві, оригінальними ткацькими виробами, чудовими писанками, гуцульським строєм та прикрасами, взяти участь у різноманітних майстер-класах, зокрема, навчитися ткати на верстаті, прясти, вишивати, робити вибірку та виготовляти різдвяного павука. А ще окремі експонати музею відображені у доповненій реальності, що буде надзвичайно цікаво для молодих людей, які ні на хвилину не бажають розлучатися зі смартфоном».

У Гуцульській світлиці започаткували організацію творчих вечорів, присвячених мовним скарбам Гуцульщини. У листопаді до неї завітали корифеї українського слова – Євген Баран – літературний критик, літературознавець, есеїст, голова Івано-Франківської обласної організації Національної спілки письменників України, Василь Гостюк – педагог, письменник, член Національної спілки письменників України, автор багатьох пісеньних творів, широко відомих в Україні та за її межами, Василь Шкурган, Анатолій Кичинський – письменник, художник, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка.

15 грудня тут відбулася зустріч із Іванною

Стеф'юк – нашою землячкою, письменницею, літературознавицею, етнографинею, членкинею Національної спілки письменників України.

Сьогодні серію творчих зустрічей продовжує Василь Шкурган – голова Косівського осередку Національної спілки письменників України, лауреат літературної премії «Князь Роси» ім. Т.Мельничука.

Щоб зрозуміти гуцулів, треба осягнути їх мовний скарб. В цьому письменник Василь Шкурган переконує своїх читачів. Колись первісна мова, тепер гуцульський діалект української літературної мови, органічно зв'язує та й найдужче виражає ество народу з азімичським характером, звичаями й обрядами в матеріальній і художній культурі.

Світлина на згадку про захід (зліва направо): Володимир Довгун, Марія Порох, Марія Пасайлюк, Марія Шкурган, Оксана Довгун, Василь Данко, Анатолій Гордійчук, Василь Шкурган, Микола Близнюк, Юрій Стефурак, Надія Пасічняк, Любомир Держипільський, Любов Чупринчук, Йосип Приймак

В. Шкурган коротко зупинився на віхах свого життєвого і творчого шляху.

Присутнім письменник представив свій літературний доробок – поезії та новели «Кілько того світа» (2008), «Ади жию» (2011), поетичну збірку «Діправді» (2019) та книжку для дітей «Делінь» (2021), новелістичну збірку «Повертин» (2021), які написані живою гуцульською говіркою. За книгу «Діправді» (самобутня поезія гуцульською говіркою) отримав диплом та відзнаку Міжнародної літературно-мистецької, екологічної премії «Corona Carpatica» (2021).

Василь Шкурган, продовжуючи захід, розповів про свої літературні початки, джерела для своїх книг, ілюстраторів своїх книжок – Ганну Микитюк та Анатолія Гордійчука, випускників Ко-

сівського училища прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв; видавництва, які знають ціну гуцульського слова, сучасних носіїв гуцульського діалекту – Миколу Савчука та Любу-Параску Стринадюк, працю над новою збіркою поезій.

Вірші та новели Василя Шкургана зображають колоритні сцени з життя Гуцульщини, яскравих і неповторних персонажів, виявляють тонке розуміння людської природи. А все це завдяки інформації, яку черпав від людей, яких він знав, переважно це – діди й баби, дядьки й тітки, з якими спілкувався під час перебування у тих місцях, де живуть чи господарюють вони, вивчав їх побут, звичаї і традиції, мову.

У світлиці панувала творча атмосфера та піднесений настрій, було цікаво. Для присутніх дві години промайнули швидко і в піднесеному настрої.

Слухачі насолоджувались не тільки авторським читанням віршів та новел, а й емоційно-проникливим декламуванням поезії, яка лунала з уст Юрія Стефурака, Люби Чупринчук, Надії Пасічняк, Володимира Довгуна.

Високу оцінку та влучну характеристику творчості Василя Шкургана дали Юрій Стефурак, Любомир Держипільський, Анатолій Гордійчук, Микола Близнюк, Любов Чупринчук, Надія Пасічняк, Оксана і Володимир Довгуни, Йосип Приймак,

який сказав: «Гуцульське мистецтво – називається Золотим фондом, і людей потрібно теж відносити до Золотого фонду. На це заслуговує Василь Шкурган, бо зібрав на сторінках своїх книг гуцульську говірку – це є надзвичайне, бо нам властиво з часом все забувати, а книга такої цінності буде на віки».

Захід проходив у жвавій теплій атмосфері. В залі не було байдужих, більшість вступала в діалог з письменником, щоб дізнатись про його бачення власного шляху в літературі, особливості поєднання літературної мови з діалектом, про цінність та збереження української мови та роль книги у сучасному суспільстві.

Мова – найбільша цінність народу, вважає В.Шкурган, і підкріплює це висловами визначних людей про мову.

«Отже, ми у Карпатах є носіями діалектного розгалуження однієї з найдавніших та найбагатших мов світу», – стверджує письменник, доповнюючи себе висловом письменниці родом з Верховинщини Люби-Параски Стринадюк: «Гуцульська говірка – це найперше інтонації, мелодика, тембр. Вимова. Ритм. Такт. Мої діалоги в текстах радше не читаються, а співаються, як гуцульська співанка».

(Продовження на 13 стор.)

Марія ПОРОХ,
членкиня Клубу інтелігенції
ім. І.Пелипейка та РО «Просвіта».
Світлина авторки та Надії Копер

Відійшов у вічність відомий український композитор, публіцист і культурний діяч Іван Лібер

Відомий український композитор, прозаїк, публіцист, діяч культури і педагог Іван Лібер відійшов у вічність на 92-му році життя.

Іван Лібер народився 5 лютого 1932 року в селянській родині у селі Рускова на Мараморощині. Після закінчення початкової школи у рідному селі, продовжив навчання у гімназії в Ужгороді. Наприкінці Другої світової війни продовжив навчання в українській гімназії у м. Сігету Мармаціей, а згодом закінчив консерваторію в Бухаресті за спеціальністю композиція, диригування та музика.

Любов до музики Івану Ліберу прищепив його учитель Михайло Митринюк, уродженець Бессарабії, який очолював кілька українських художніх колективів у Мараморощині.

Іван Лібер є засновником хору «Зелена ліщина» у селі Копечеле, куди переїхав у 1951 році. Він з великою відданістю і майстерністю створив репертуар цього хору, який складався з народних пісень і творів українських та румунських композиторів. Він також створив у місцевій школі хор з 70-120 учнів 5-8 класів.

Разом з хором «Зелена ліщина» Іван Лібер багато разів гастролював у Банаті, а в 1991 році хор виступив у Кулі, Югославії, де проживає чисельна українська громада. Теж у 1991 році хор «Зелена ліщина» взяв участь у Святі української культури у Свиднику, Словаччині, а також в українському міжнародному фестивалі «Доля» (1992—1994), що проходив у Чернівцях.

Іван Лібер також заснував хори «Червона калина» та «Голос українців».

Значну частину свого життя він присвятив збиранням і записом фольклору в українських селах Банату. Іван Лібер є автором десятків

пісень, що були написані на слова українських поетів Румунії. Більшість його пісень були виконані очолюваними ним хорами.

Іван Лібер опублікував численні збірки пісень та монографії, зокрема:

♦ *Зелена ліщина* – збірка українських пісень з Румунії (2000);

♦ *Черешневий цвіт* – збірка пісень на вірші українських поетів з Румунії. Обробка українських пісень з Румунії (2003);

♦ *Повій вітре з Буковини* – збірка пісень на вірші поета Степана Ткачука. Обробка українських пісень з Буковини (2005);

♦ *Ой у полі три криниченьки* – збірка українських пісень, видавництво RCR Editorial, Бухарест (2006);

♦ *Дзінь-дзелень* – збірка українських пісень для дітей, видавництво RCR Editorial, Бухарест (2008);

♦ *Народні пісні українців Банату* – збірка українських народних пісень із Банату, співавтор Іван Гланга, видавництво ВАН «ПАТЕНТ»), Ужгород (2009);

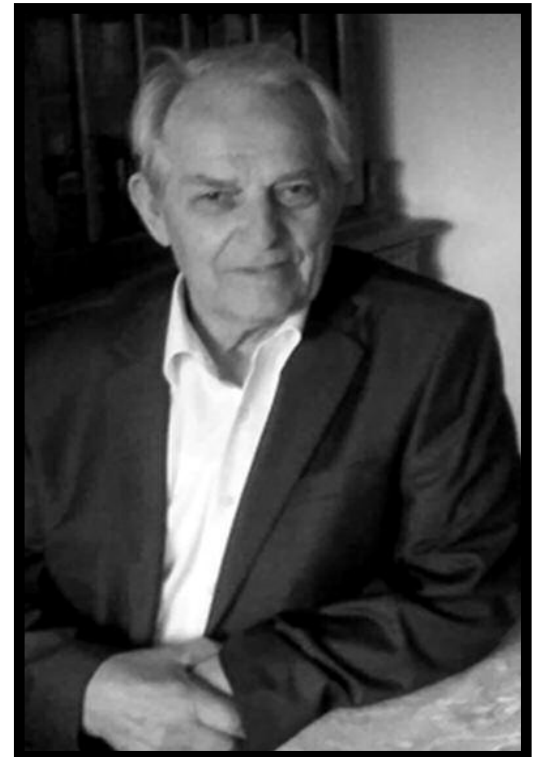
♦ *Стоїть явір над водою*, видавництво RCR Editorial, Бухарест (2015);

♦ *Дивная новина* – збірка українських релігійних та світських колядок і щедрівок, видавництво RCR Print, Бухарест (2017);

♦ *Переможці*, автобіографічний роман, видавництво RCR Print, Бухарест (2019);

♦ *Український змішаний хор «Зелена ліщина»*, монографія хору «Зелена ліщина», видавництво RCR Print, Бухарест (2021).

Разом з письменником Юрієм Луканом уклав *Збірник пісень для українських шкіл Румунії* (для III-VIII класів), який був опублікований Дидактично-педагогічним видавництвом у Бухаресті.

Опублікував пісні з нотами, статті та дослідження в українських публікаціях «Обрії», «Новий вік», «Наш голос», «Український вісник», «Вільне слово», «Дзвоник», «Український вісник» (румунською).

Іван Лібер є одним із засновників Союзу українців Румунії і багато років очолював його повітову філію в Караш-Северіні.

Відхід у вічність Івана Лібера є важкою, непоправною втратою для української культури і для всіх, хто його знав! Він був надзвичайною ЛЮДИНОЮ, винятковим вчителем і наставником, відданим будь-якій справі, за яку брався!

Висловлюємо щирі співчуття родині!

Нехай Господь приймає його в свої обійми та дарує Царство Небесне!

ГУЦУЛЬСЬКЕ СЛОВО ВАСИЛЯ ШКУРГАНА

(Закінчення. Поч. на 12 стор.)

Словами письменниці Аделі Григоруку про слово Шкургана, хочеться завершити статтю: «У нинішній час всеохопного панування інтернету як джерела інформації, коли літературні твори виштовхують на маргінеси, а натомість низькопробні тексти із «масними» слівцями або й геть сороміцькі «новотвори» спраглих до популярності писак нерідно набирають десятки чи й сотні тисяч переглядів, – неголосне слово Василя Шкургана, що лине із гуцульської реальності й завше обґрунтоване художньо, звучить тихо й ненав'язливо, без тріскучих поучувань і голосних декларацій. Як син свого народу, письменник найосновнішим своїм завданням вважає, як зіниці ока, пильнувати це слово, доносити його до людських сердець, щоб зберегти на прийдешні часи духовні джерела Гуцульщини, її віковічну мудрість і красу думок та почувань горян» (Григоруку Аделі. Хранитель ментальних і мовних скарбів Гуцульщини: [ст. до 70-річчя від дня народження Василя Шкургана] /А.Григоруку //Гуцульський край (Косів). – 2022. – № 37. – С.4. – 16 вересня).

Василь Шкурган

У зв'язку з цим напрошуються слова італійського поета та літописця Франческа Петрарки: «Книги мають особливу чарівність; вони дають нам насолоду; вони розмовляють з нами, дають нам добрі поради, вони стають живими друзями для нас». Настав час читання. Беріть у руки книжку! Читайте!

Сердечно дякуємо Василю Івановичу за створення дружньої, невимушеної атмосфери, чудовий творчий вечір, рідне слово, уміння творити і надихати. Зичимо міцного здоров'я, сил, наснаги та ентузіазму, нових творчих здобутків. Хай Ваш літературний кошик поповнюється новими щедрими плодами Вашої праці.

Щиро вдячні працівникам науково-просвітницького центру НПП «Гуцульщина» та директору Юрію Стефураку і модераторці Надії Копер за продовження традицій Клубу інтелігенції ім. І.Пелипейка, розпочавши серію творчих вечорів. Нехай ця світлиця процвітає, збирає не одне покоління майстрів, що дасть можливість ще більше популяризувати культурну спадщину Гуцульщини – літературну, мистецьку, етнографічну – в Україні та за її межами.

ЦІКАВО ЗНАТИ ...

Нашим учням про історію України

Урок 1

Писемні відомості про слов'ян

I. Прочитай уважно інформацію:

♦ Слов'яни – найбільша в Європі спільнота споріднених народів, що населяє значні території Центральної, Східної, Південної Європи.

♦ Найдавніші свідчення про слов'ян відносять до початку нової ери. Вони належать римським історикам I-II ст. Плінію Старшому, Корнелію Тациту та грецькому географові Птолемею (II ст.), які називали слов'ян **венедами** і розповідали про них як про окремий народ, що мешкав на схід від Вісли в оточенні германців, фракійців, сарматів, балтів. На думку археологів, саме венедам відповідають **зарубинецька та черняхівська археологічні культури** в їх слов'янській частині.

♦ Більш докладно про слов'ян розповідають джерела VI-го і наступних століть, зокрема, автор історії готів Йордан, який призначає три групи слов'ян: **венеди**, які мешкали в басейні Вісли, **анти** – в Подніпров'ї, **склавіни** – в Подунав'ї. Варто зазначити, що назва склавіни, – видозмінена самоназва «слов'яни».

♦ Отож, у V-VIII століттях унаслідок **Великого розселення народів**, у тому числі й слов'ян, **склавіни** переселилися за Дунай, **венеди** далі на захід, **анти** розташувалися на території сучасної України та почали розселення на північ. Так і почалося формування трьох великих груп: **східні, західні та південні слов'яни**.

♦ До **східних слов'ян** належать українці, білоруси, росіяни; до **західних слов'ян** входять поляки, чехи, словаки, а **південні слов'яни** – це серби, боснійці, хорвати, болгари, македонці, чорногорці, словенці.

♦ Згодом на території України формуються союзи племен, військово-політичні об'єднання, про які у «Повісті минулих літ» згадує і Нестор Літописець. Він називає сім племен – **волиняни, деревляни, поляни, сіверяни, уличі, тиверці, білі хорвати**, які вважаються пращурами українців. (оброблений матеріал – джерело, **Історія України. Підручник 7 клас. В.С. Власов, 2015 р.**)

Фракійці – предки сучасних болгар
Сармати – кочовий іраномовний народ, який належав до іранської групи народів
Балти – предки сучасних литовців і латишів
Кочовий – мандрівний; який переміщується з одного місця на інше.

II. Перевір себе та запам'ятай інформацію виконуючи вимоги:

♦ Давні назви предків українського народу це:

1. в□□□□□
2. а□□□
3. с□□□□□□□
4. с□□□'□□□

♦ Перші свідчення про слов'ян:

1. початок нової ери
2. кінець нової ери

♦ Історики які подають перші свідчення про слов'ян:

1. Плінію Старший
2. Йордан
3. Корнелію Тацит

♦ Археологічні культури належать:

□□□□□□□□

♦ Географ який подав перші свідчення про слов'ян: П□□□□□□□

♦ Докладніші інформації про слов'ян в столітті:

1. I ст.
2. II ст.
3. VI ст.

♦ Інформації про слов'ян у книзі про готів, автор:

1. Йордан
2. Птолемея
3. Тацит

♦ Йордан призначає три групи слов'ян:

1. _____
2. _____
3. _____

♦ Українці належать до слов'ян:

1. Східних
2. Західних
3. Південних

♦ Пращури українського народу це племена: 1. в _____; 2. д _____; 3. п _____; 4. с _____; 5. у _____; 6. т _____; 7. б _____.

Примітка! Кожне правильно виконане завдання оцінюється 10-ма балами. Максимально можлива кількість балів – 100. Успіху!

Анка МАЙДАНЮК-ШТЮБІАНУ

Румунія – Україна: міжнародно-правове співробітництво у сфері захисту прав національних меншин

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

СУР співпрацює з місцевою та центральною владами для просування інтересів української громади в Румунії. Ця діяльність може стати прикладом для інших організацій у налагодженні партнерства та ефективної співпраці для досягнення своїх цілей.

Прозорість та залученість членів СУР, особливо пана Миколи-Миросяла Петрецького, голови СУР, депутата Парламенту Ру-

мунії, до різних сфер людської діяльності, створює можливість для інших організацій для відкритої комунікації та активної участі членів своєї організації у прийнятті важливих рішень.

Зазначу, що про авторитет, компетентність і повага до голови СУР, депутата Миколи-Миросяла Петрецького свідчить також його обрання на посаду віце-президента Світового Конгресу Українців у Східній Європі. Він відповідає за відносини з українськими громадами Білорусі, Чехії, Естонії, Грузії, Угорщини, Латвії, Литви, Республіки Молдова, Польщі, Румунії та Словаччини.

Однак слід врахувати, що кожна громада та організація має свої унікальні, специфічні особливості. Наприклад, те, що успішно працює в СУРі може не мати відповідних результатів в інших організаціях. Але основні принципи просування культури, залучення громади та конструктивної співпраці можуть бути прийняті та адаптовані в залежності до потреб та особливостей кожної організації чи громади.

Іван ДУБОВІЧ,

завідувач кафедри екологічної економіки та бізнесу, кандидат географічних наук, професор університету, спеціаліст з міжнародного права (юрист-міжнародник), член-кореспондент Лісівничої академії наук України. Національний лісотехнічний університет України

Гала-вечір нацменшин в Яссах

18 грудня у Румунії відзначається День національних меншин. У цей день у 1992 році Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН була прийнята «Декларація прав осіб, які належать до національних, етнічних, релігійних і мовних меншин», Декларація прав осіб, які належать до національних, етнічних, релігійних і мовних меншин, забезпечує гарантію прав меншинам в цілому, тому кілька держав визнали його важливість, проголосивши 18 грудня Днем національних меншин. Згодом Румунія ухвалила ПУ №. 881/1998 про оголошення 18 грудня Днем національних меншин у Румунії. Відповідно до зазначеної Постанови Уряду, щороку з нагоди цього дня, за підтримки Департаменту захисту прав національних меншин та Міністерства культури, організовуються культурні заходи, симпозиуми, круглі столи та інші тематичні події, разом з органами державного управління та здебільшого через пряме залучення центрального керівництва відповідних меншин, на підставі річних планів культурної діяльності.

У Румунії проживають десятки меншин. З них 20 вважаються основними зі значною кількістю громадян (понад 1000 заявлених осіб). Нижче цього порогу є відсоток 0,1% громадян Румунії, які згідно з переписом населення, проведеним Національним інститутом статистики, потрапляють до категорії «Інша етнічна приналежність». Так, крім румунів, живуть угорці, роми, українці, німці, турки, росіяни-липовани, татари, серби, словаки тощо, які утворюють етнічні групи чисельністю понад 1000 осіб. Групами менше 1000 осіб живуть албанці, карашовці, гагаузи, а також вихідці з-за меж Румунії.

Ясси є містом екуменізму та співіснування протягом понад п'яти століть різних етнічних груп, які тут оселилися упродовж часу. Саме тому мерія міста у співпраці з організаціями нацменшин, які проживають в Яссах, організувала 12 грудня,

з нагоди Хануки (єврейського свята вогнів) і напередодні Дня національних меншин (18 грудня), святкову подію – Гала-вечір національних меншин, які проживають у цьому чудовому місті. На цю подію були запрошені представники українців, вірмен, греків, євреїв, поляків, ромів, росіян-липован. У святковому вбранні та в надзвичайній обстановці представники зазначених громад спілкувалися, представили свої досягнення за 2023 рік, співали і танцювали. Подія стала слушною нагодою популяризувати танцювальні і вокальні ансамблі яських нацменшин, роблячи таким чином внесок у розвиток та увічнення культури і звичаїв національних спільнот, що є чинником збереження та валоризації безцінної нематеріальної спадщини цього регіону. За пропо-

зицією організаторів голова кожної громади представив короткий звіт про діяльність та репрезентативну для своєї громади культурну програму. На заході Яський філія СУР була представлена великою кількістю членів та прихильників і програмою українських народних танців, у виконанні членів ансамблю «Веселка» під керівництвом Родіки Феліштяну.

У своєму виступі організатор заходу Моше Гропер, радник міського голови у справах національних меншин наголосив: «Ці громади є невід'ємною складовою Ясс. Не можна бути частиною суспільства, не проявляючи себе в цьому суспільстві, не просуваючи свою культуру, традиції, звичаї, те, що визначає і що відрізняє від інших. Саме це сприяє досягненню єдності в різноманітності.»

Своєю чергою, звертаючись до присутніх мер міста Ясс Михайло Кіріка, сказав: «Це була чудова можливість зустрітися з друзями різної національної приналежності, а також нагода вручити дипломи подяки представникам громад нашого міста за їхню активність упродовж року.

Ясси є європейською моделлю завдяки міцним мостам співпраці та взаєморозуміння між усіма громадами, що представляють історію, культуру та духовність міста. Співіснування в гармонії, діалог і дружба є основою цього мультикультуралізму, який лежить в основі розвитку нашої громади. Разом ми робимо Ясси європейським містом!».

Організатори та учасники зробили цей вечір незабутнім, створивши чудову атмосферу та пропонуючи безліч пісень і танців, які продемонстрували унікальну красу кожної національної меншини Ясс.

Перший заступник
голови Яської філії СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

Румунія та Україна почали переговори щодо гарантій безпеки

У суботу, 13 січня, Державний секретар зі стратегічних питань Міністерства закордонних справ Румунії Юліан Фота провів дипломатичні консультації із заступником Глави Офісу Президента України Ігорем Жовквою та заступником Міністра закордонних справ Миколою Точицьким. Зустріч відбулася на полях четвертої зустрічі радників із питань національної безпеки та політичних радників лідерів держав щодо реалізації Формули миру, організованої в рамках

Всесвітнього економічного форуму в Давосі (Швейцарія) та ознаменувала початок переговорів щодо узгодження двосторонніх рамок безпекового співробітництва на виконання Спільної заяви G7+ на підтримку України. Про це повідомила пресслужба МЗС Румунії.

З цієї нагоди Юліан Фота підтвердив повну підтримку Румунією незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, а також її європейського та євроатлантичного курсу. Він відзначив підтримку,

яку румунська держава надає Україні та українському народу на різних рівнях і запевнив, що ця підтримка продовжуватиметься і посилюватиметься.

Як зазначається у заяві МЗС Румунії, переговори пройшли в контексті зусиль з підвищення двосторонніх відносин до рівня стратегічного партнерства, що стало логічним продовженням домовленостей за результатами телефонної розмови президентів України та Румунії від 9 січня поточного року та кроком на виконання Спільної декларації лідерів обох держав від 10 жовтня 2023 року.

Сторони обговорили основні елементи майбутньої двосторонньої безпекової угоди та узгодили модальності подальших переговорів. Таким чином, Румунія стала 9-ю країною, яка розпочала з Україною двосторонні безпекові переговори.

Як зазначив заступник керівника Офісу Президента України Ігор Жовква, без Румунії неможливо уявити повноцінні гарантії безпеки в Європі, зокрема в Чорноморському регіоні. Своєю чергою, заступник міністра закордонних справ України Микола Точицький висловив подяку Румунії та румунському народові за постійну допомогу, яку відчуває Україна.

Василь КАПТАРУ

174 роки від народження генія румунської поезії

(Закінчення. Поч на 1 стор.)

Перший свій вірш М. Емінеску написав у Чернівцях і присвятив пам'яті улюбленого вчителя румунської словесності Арона Пумнула. Михай Емінеску – автор багатьох поетичних, прозових і публіцистичних творів, статей, записів румунського фольклору. Він володів й українською мовою, знав творчість Михайла Драгоманова та Івана Франка. У 1885 лікувався в Одесі, бував у Львові. Кажуть, що Одеса – це єдине прибережне місто, де румунський поет Михай Емінеску споглядав красу Чорного моря, про що й написав у своїх віршах.

Єдина збірка віршів «Поезії», надрукована за життя Міхая Емінеску, з'явилася 21 грудня 1883 року. Вона була надрукована у видавництві книгарні «Сочеку&Комп» з передмовою Тіту Майореску. Збірка віршів «Поезії» має

понад 300 сторінок, а також містить портрет поета. Проте, після смерті Емінеску його поетична слава невпинно зростала. Його рукописи, 46 томів, близько 14 тисяч сторінок, Тіту Майореску подарував у 1902 році Румунській академії, а в 1948 році Емінеску був призначений, посмертно, членом Румунської академії.

Його вершинний твір – поему «Лучаферул» (Вранішня зоря), над якою видатний поет працював дев'ять з половиною років, Всесвітня академія рекордів (World Record Academy) 14 лютого 2009 визнала найдовшою поемою про кохання. На сайті академії зазначено, що поему Емінеску «можна описати (як для сучасного покоління You Tube) як поєднання між «Звіяні вітром» через його романтичний характер, «Зоряні війни» через його науково-фантастичні елементи та «Історія кохання».

В Україні перші твори класика румунської літератури українською мовою з'явилися друком 1902-го року. З плином часу майстри поетичного слова та професійні перекладачі усе частіше зверталися до спадщини генія румунської поезії. Найвідомішим українським перекладачем творів Емінеску є Андрій М'ястківський. У 1974 році вийшло друге видання поезій Міхая Емінеску у видавництві «Дніпро», переважна більшість віршів якого перекладена М'ястківським, який також був автором другої версії перекладу поеми «Лучаферул» українською мовою.

Використані джерела:

Всесвітня Служба Радіо Румунія - www.rrr.ro/uk_uk/pages/home; <https://city-afisha.kiev.ua/>; Вікіпедія – https://ro.wikipedia.org/wiki/Mihai_Eminescu; <https://ukr.md/2020/01/mihayu-%D1%94minescu-170/>

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – Іван КОВАЧ Василь КАПТАРУ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redakției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.